

Mogelijke herziening Wajong-regeling

'Je moet kijken naar wat je wèl kunt'

"Jongeren met een beperking denken nog te veel in termen wat ze niet kunnen." Yolan Koster, directeur CrossOver, neemt geen blad voor de mond. Zij bepleit een cultuurverandering, niet alleen gericht op jongeren en hun ouders, maar op de hele samenleving. Met het dichterbij komen van de ratificatie van het VN-Verdrag voor de rechten van mensen met een handicap kan het snel gaan. "Het gemak waarmee we mensen buiten de arbeidsmarkt houden, komt dan fundamenteel ter discussie te staan."

Als het aan het kabinet ligt, en de Tweede Kamer instemt met het voorstel, dan worden de Wajong, de Bijstand en de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) tot één regeling samengevoegd, de zogenoemde participatieregeling. Achterliggende gedachte van de overheid is om meer mensen te laten participeren, budgetten gericht en effectiever in te zetten en daarmee kosten te besparen, want tegelijkertijd krijgt de Wajong dan te maken met een miljoenenbezuiniging. Jongeren die volledig arbeidsgehandicapt zijn, komen immers in de bijstand terecht, waar ze voorheen de Wajong kregen - een uitkering die hoger uitvalt. Ook staan de re-integratiemiddelen, zeg maar de begeleiding naar werk, op de tocht. Als gevolg van de aangekondigde bezuinigin-

gen zal re-integratieondersteuning voor minder mensen beschikbaar zijn. Daarnaast is sinds 1 januari 2010 de nieuwe Wajong van kracht, waarbij de eisen strenger zijn geworden en uitkeringsgerechtigden niet eenmalig, maar periodiek worden gekeurd tot hun zevenentwintigste jaar. Ook met deze verandering staat werken naar vermogen centraal.

Persoonlijke ontplooiing

Wie kan doet mee, luidt het motto van de regering. Helemaal geen slechte zaak, vindt Yolan Koster, directeur van kennis- en innovatiecentrum CrossOver. "Belangrijk is dat mensen die in staat zijn tot arbeidsparticipatie nu aan het werk moeten. Desnoods 'slechts' drie dagdelen per week bij een reguliere werkgever via

loondispensatie. Het maakt helemaal niet uit hoeveel je kunt werken, het is goed om mee te doen omdat het hebben van een baan naast inkomen van groot belang is voor je persoonlijke ontplooiing. Als je in staat bent tot arbeidsparticipatie, moet je uitgenodigd worden om te werken." Koster is op zichzelf niet tegen de ingrijpende maatregelen op het gebied van de sociale zekerheid. "Vanuit het principe van inclusie (zie Selectief) moet je zeggen dat het samenvoegen van allerlei regelingen voor mensen die niet werken deugt. Voor de bestaanssituatie voor jongeren met een beperking maakt het geen wezenlijk verschil." Om daaraan

'Het maakt helemaal niet uit hoeveel je kunt werken'

toe te voegen dat ontsnappen uit de bijstand niet voor iedereen hetzelfde is. "Een fulltime moeder met baby'tjes die geen opvang kan vinden, is van een andere orde dan dat je autist bent die

Wajong in cijfers

Het aantal Wajongers groeit snel. In 2005 kende de Wajong bijna 150.000 uitkeringsgerechtigden. Eind 2010 was dit aantal opgelopen tot 200.000. Van alle Wajongers is 98 procent volledig arbeidsongeschikt verklaard. Nog niet de helft van de mensen met een beperking vindt werk met behulp van re-integratieondersteuning. Een kwart van de Wajongers vindt een duurzame

baan, die minimaal zes maanden duurt, waarvan zeventien procent in een sociale werkvoorziening en negen procent bij een reguliere werkgever. Het aantal nieuwe Wajongers neemt af. Met de nieuwe keuringen sinds 1 januari 2010 wordt gekeken of je als jongere met een handicap twintig procent boven het wettelijk minimum komt door betaalde arbeid. Als dat niet zo is, kom je

in aanmerking voor een Wajonguitkering, in de toekomst mogelijk een gezamenlijke uitkering voor alle niet-werkenden uitkeringsgerechtigden. In 2010 stroomden bijna duizend jonge mensen minder in de Wajong ten opzichte van 2009.

Bron: CrossOver en UWV

Protestactie op Hyves

Wajonger Erik van den Ende (26, heeft ADHD en een zeldzame bindweefselziekte) vindt zich behoorlijk op over de plannen van het kabinet Rutte om te bezuinigen op de Wajong-regeling. "Deze plannen zijn dom en asociaal. Niet volledig afgekeurde Wajongers moeten de bijstand in, vervolgens wordt de bijstand gekort en budgetten voor reïntegratie weggehaald. Tegelijk zegt de regering dat mensen met een beperking op eigen kracht regulier werk moeten vinden. Ik snap die logica niet. Volgens mij hebben de plannen van de regering een averechts effect. Op deze manier worden Wajongers langdurig de armoede ingedrukt."

Van den Ende startte dit najaar een protestactie op de netwerksites Hyves en Facebook om medestanders te vinden, en tegelijk andere Wajongers van de plannen van het kabinet op de hoogte te stellen. Hij vindt het vervelend dat CrossOverdirecteur Yolán Koster meent dat jongeren met een Wajong nog te vaak denken in termen wat ze niet kunnen in plaats van wat ze wel kunnen. "De Wajongers die ik ken willen juist heel graag werken. Wij zijn geen zielige mensen die niets kunnen en willen."

Tijdens zijn opleiding voor dierenverzorger, toen zijn bindweefselziekte nog niet aan de orde was, en hij zijn tevreden stagebegeleider en aankomend werkgever vertelde over zijn ADHD, was het snel afgelopen. "Ik had de baan praktisch al aangeboden gekregen, maar toen zeiden ze opeens: 'We denken dat je het niet aankunt.'" Van den Ende heeft geen ervaring met re-integratiebemiddeling. "Ik wil graag werken, maar doordat ik volledig ben afgekeurd, wordt er voor mij niets gedaan." Hij volgt een deeltijdstudie Eco and Wildlife en deed vrijwilligerswerk bij het dierenasiel.

Yolán Koster, directeur van kennis- en innovatiecentrum CrossOver: "Belangrijk is dat mensen die in staat zijn tot arbeidsparticipatie nu aan het werk moeten".

dusdanig sociaal beperkt is in zijn functioneren dat het vinden van betaald werk zeer moeilijk of bijna niet mogelijk is. Zolang niet iedereen op gelijkwaardige wijze in staat is zich uit een dergelijke situatie te bevrijden, dient er sprake te zijn van differentiatie."

En in dat laatste zit hem nu net de crux. Het zal volgens Koster nog 'een flinke klui' worden om iedereen met een beperking die kan werken aan het werk te krijgen. "Heel veel van deze jongeren hebben wel lang op school gezeten, maar zijn onvoldoende opgeleid. Ten tweede gaan werkgevers nog te veel uit van hoe je mensen geschikt maakt voor werk in

plaats van hoe je werk geschikt maakt voor mensen. En ten slotte moet de houding van jongeren zelf veranderen. Jongeren met een beperking zijn niet opgevoed met het idee dat werken vanzelfsprekend is en dat in principe voor hen dezelfde plichten en rechten zouden moeten gelden als voor jongeren zonder beperking."

Koster raakt hiermee aan de kern van wat haar organisatie poogt te bewerkstelligen. Ruim vier jaar geleden werd CrossOver mede op initiatief van het ministerie van Sociale Zaken opgericht om de economische zelfstandigheid van mensen met een beperking te bevorderen. Over twee jaar

